

PESACH : FOUNTAINHEAD OF FAITH

1 לחיי אמונה

חג הפסח יסודו אמונה, וליל הסדר ליל גילוי שכינה הוא בבחי' ר"ה לאמונה. והוא כמאחז"ל בזכות האמונה נגאלו אבותינו ממצרים ובזכות האמונה עתידין להיגאל, שזה שורש ענין גלות וגאולת מצרים. קליפת מצרים היתה כפירה, וכמאמר פרעה לא ידעתי את ה', וכל המהלך של יצי"מ ועשרת המכות הביא לגילוי בהירות האמונה בתוקפה, וכדכתיב אח"כ וידעו מצרים כי אני ה', דהיינו שנתגלתה האמונה בגודל הבהירות עד שאפילו מצרים ידעו כי אני ה'. וכמו כן כל כח הגאולה הי' ע"י אמונה.

3 Artscoll-Youth Haggadah

This is the plain, poor bread

that our parents ate in the land of Egypt. Whoever is hungry, come eat with us. Whoever needs a place to stay, come make Pesach with us. This year we are here — next year may we be in Eretz Yisrael. This year we are not free — next year may we be free to serve God perfectly!

4

שהנא נחנת טעם לסיפור יצי"מ שעומדים לספר, ולמה לא נתעסק בחקירות והשגות להשיג אלקותו ית'. וזה אומרו הא לחמא עניא, מרומז על אמונה פשוטה בלי מדרגות, בח' לחם עוני. די אכלו אבהתנא במצרים פי' רק בכח האמונה הפשוטה הזאת נגאלו. וממשיך ואומר כל דכפין ייתי ויכול, היינו כל מי שרעב, לא רעב לחם אלא לדבר ה' ולהרגיש קירבת אלקות, יתעסק בהא לחמא עניא באמונה פשוטה, אע"פ שאין לו שום הרגשות והשגות, כי ממנה תוצאות חיים ועל ידה יוכל להגיע לכל המדרגות העליונות. וכמ"כ כל דצריך ייתי ויפסח פי' כל המדרגות של חג הפסח יזכה להן ע"י האמונה.

5

The evil child — what does he say? "Why do you go to the trouble of doing these mitzvos?" He thinks that the mitzvos are only for you, but not for him! Because he doesn't want to be part of us, that proves he doesn't believe in the Torah, so you should give him a very sharp answer. Tell him that the Torah says, "It was because of these mitzvos that HASHEM did miracles for me when I left Egypt." The Torah says for me, but not for people like him. If the evil child had been in Egypt, he would not have been saved.

2

והיות וענין חג הפסח הוא אמונה ע"כ עיקר מצות ליל פסח הוא מצות סיפור יצי"מ וכן והגדת לבנך, שענינו השרשת האמונה. וזהו ענין כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח, ואפילו כולנו חכמים וכו' מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים, שלא מצינו ענין כזה בשאר המצוות, אשר איך שמקיימן יצא כבר ידי חובתו ואין שום ענין להרבות בהן. אכן היות שחג הפסח הוא חג האמונה, וליל הסדר ליל גילוי שכינה הוא ראש השנה לאמונה אשר ממנו השפעת האמונה בלב יהודי לכל השנה, ומבהירות האמונה של הלילה הזה זוכים לחיות חיי אמונה כל השנה, ע"כ נצטוונו לספר בו ביצי"מ שזה כח הסיפור להשריש בלב את האמונה להאיר את כל השנה באור האמונה. כדברי מרן הס"ק מלכותיך ז"ע עה"פ האמנתי כי אדבר, דע"י שחוזרים האמונה בפיה נשרשת היא בלב. ואם זה נאמר על כל ימות השנה, קל וחומר בלילה הזה אשר הוא המעיין המשפיע אמונה לכל השנה, ע"י שמספרים בו סיפור יצי"מ משרישים את האמונה.

6 הענין יעניי הליכה - 5 מוסרי

אילו היה שם לא היה נגאל. האמונה בגאולה הוא תנאי לנגאלים לזכות בה. ומי שאינו מאמין בה, לכשתבוא הגאולה אין היא מצרפת אותו לנגאלים. ראיה לכך הביא בעל שבלי

7 כעין דברים אלה כתב הנצי"ב

ולמד כן מדור המדבר. הם לא האמינו בתכלית הגאולה להיכנס לארץ ישראל; על כן בבוא שעת הכניסה אליה, הם לא נכנסו. ולא זו בלבד, אלא שהכניסה לארץ היתה סיבה שיקדימו וימותו במדבר, והיתה הגאולה להם לרועץ.

וע"ד שכי בכלי יקר לבאר ענין ההודעה ג' פעמים כי אני ה' כאומר בתחילת מכות דצ"ך במכת דם בזאת תדע כי אני ה' ובתחילת עד"ש בערוב למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ, וכן בראש באח"כ בכרד כעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ, שפרעה כפר בג' ענינים, כפר במציאות הבורא ית"ש, ואת"ל שיש אלקים בנמצא כפר בהשגחה הפרטית שמשגיח הבורא ית' על כל הנבראים התחתונים, ועוד כפר בזה שבכח הקב"ה לשלוט ולשדד מערכות הטבע, וכנגד ג' ענינים אלו היו עשר המכות, שבתחילה כתיב בזאת תדע כי אני ה', היינו להראות לו שיש מציאות בורא כל עולמים, ואח"כ כתיב למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ, היינו שיש השגחה פרטית על התחתונים, ואח"כ כתיב כעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ, היינו שהקב"ה יכול לפעול כחפצו ולשנות כל הטבעיות.

11

ועד"ז מבאר גם מהר"ל בספר גבורות ה' (פרק ל"ד) שכל סדר המכות ה' מיועד לגלות את ההנהגה העליונה בכל חלקי ודרגות הבריאה. מכה ראשונה היתה אדם, שנלקו מימי היאור, לפי שהמים הם הנמולכים ביותר כמ"ד במים אשר מתחת לארץ, והם יסוד העולם כמד"כ כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה, והראה לו הקב"ה בזה שהוא המושל על היסוד שהיא המדרגה הנמוכה ביותר. אח"כ היתה מכת צפרדע, שהם דרים בתוך המים והם יותר גבוהים מן המים, להראות לו שגם במדרגה זו מושל השי"ת. אח"כ באה מכת כנים בעפר הארץ שהוא למעלה מן המים. אח"כ מכת ערוב שהם בעלי חיים הדרים על הארץ והם למעלה ממנה. אח"כ היתה מכת דבר שענינה עיפוש האויר שהוא גבוה מן הארץ. אח"כ הביא עליהם השחין שהוא ע"י חמימות מיסוד האש אשר הוא למעלה מן האויר. אח"כ הביא עליהם מכת ברד מאויר השמים שהוא יותר גבוה. ואח"ז היתה מכת ארבה הדר באויר הרקיע, והוא יותר גבוה במעלה מהאויר שבו הוא דר, כמד"כ ועוף יעופף על פני רקיע השמים. אח"כ באה מכת חושך שנלקו המאורות שהם נמצאים בשמי השמים העליונים, ובכל אלו המכות הראה לו הקב"ה שהוא המושל על כל הבריאה מהארץ ועד צבא השמים שהם הגבוהים ביותר, ואח"כ היתה מכת בכורות שבה הראה לו הקב"ה שהוא המושל גם על נשמת האדם וברצותו נוטלה הימנו, כי כל אלו הדברים ואף המאורות נחשבים עוד גשמיים, אבל נשמת האדם היא דבר רוחני שהוא יותר גבוה מכל אלו, והראה לו הקב"ה שגם על הדברים הרוחניים הוא ית' מושל. וזה ה' תכלית עשר המכות שהראה הקב"ה לפרעה שמתחת לארץ ועד למעלה משמי השמים אין עוד מלבדו.

שלכאורה לא מובן מה בא ר' יהודה לחדש בדבריו, וכי בא לומר את הר"ת של עשר המכות. אלא שחילק את המכות לג' חלקים תחתיים שניים ושלישים ללמדך שהמכות היו בכל חלקי הבריאה. ג' המכות הראשונות דצ"ך היו מתחת לפני שטח האדמה, כמ"ש נטה את ירך על מימי מצרים וגו' על הנהרות על היאורים ועל האגמים, וכן נטה את מטך והך את עפר הארץ, שכל אלו הם למטה מפני שטח הארץ. ג' המכות עד"ש היו בנבראים הנמצאים על פני האדמה, הערוב אלו חיות רעות נחשים ועקרבים, הדבר ה' במקנך אשר בשדה בסוסים ובחמורים, וכן שחין שהי' בבני אדם, כל אלו הם על פני שטח הארץ.

10

והמכות האחרונות באח"כ הם למעלה מן האדמה כאויר השמים. והנה מכיון שפרעה אמר מי ה' ולא ידעתי את ה', שכפר בהנהגתו ית' בכל חלקי הבריאה, ע"כ הראה לו הקב"ה את עשר המכות בכל ג' חלקי הבריאה, ובמכה הראשונה של דצ"ך א"ל בזאת תדע כי אני ה', היינו שהראה לו במכה זו כי מתחת לפני השטח אני ה', ובמכה הראשונה של עד"ש חזר וא"ל למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ, היינו שהשגחתו ית"ש וממשלתו בכל חלקי הבריאה גם על פני השטח בקרב הארץ, ואח"כ במכה הראשונה של באח"כ הוסיף וא"ל כעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ, להודיע כי הקב"ה הוא המושל בכל הבריאה, בשמים ושמי השמים בארץ וכל אשר עלי' ומתחת לארץ, בכל היקום אין עוד מלבדו.

12 הג' ית"ן הנה-5 מ"ס

הרמב"ן³ שכבר הזה אירע במצרים; המצרים ראו שהים נקרע לפני בני ישראל, וגם ראו שהם הולכים ביבשה בתוך הים, איך לא חששו לרוץ אחריהם ולהרע להם? וכתב על זה הרמב"ן: "ואין בכל המופתים כפלא הזה, וזה באמת שיגעון להם". וזהו החידוש בפסוק שלנו, ויראו העם את ה', ויאמינו בה' ובמשה עבדו. וכתב בעל ערוך השלחן⁴ שמפני עזותם הגדולה של המצרים, שראו מופתי ה' ונפלאותיו, ויצאו אחר כך בעזות מצח למלחמה בשביל להחזירם למצרים, מטעם זה נתייסרו על הים יותר מאשר במצרים, כמו שאמרו בהגדה: רבי יוסי הגלילי אומר חמשים מכות, רבי אלעזר אומר מאתיים מכות ורבי עקיבא אומר חמשים ומאתיים מכות.

13

abban Gamliel used to say: Anyone who has not explained these three things on Pesach, has not fulfilled the mitzvah of the Seder. The three things are:

PESACH, MATZAH, and MARROR.

ב) רבן גמליאל כי אומר כל שלא אמת וכו', פסח שהיו מצותיו וכו' על שום מה וכו', מלך זו וכו' על שום מה וכו', מרור וכו' על שום מה וכו', ומבאר כאן בני גלויים שהיו צמח שילחו בני ממצרים, ואלו בני גלויים קיימים לעד צמח מצות הללו, כי צמח שילחו בני ממצרים היו גלוי שכינה גדולה, הכרה יותר מכפי השגתם, ולא היו ראוים כלל לאותו הכתגלות, והיו הגאולה דרך דילוג, שאף לא היו ראוים להגאולה צא חתרותא דלעילא, ועל ענין הזה מורה האכילת פסח, על שום שפסח הקב"ה על צמח מצותיו, וכמו שפי' רש"י (שמות י"ב כג') שפסח הוא מלי דילוג, וכמו שדרשו חז"ל את הקרא (ש"ס ז' ח') מדלג על הכרים, שקאי על יצ"מ, שהייתה היא

17

ולא ביום. וצוה לאכול אותו צלי אש על ראשו על כרעיו ועל קרבו, שכבר אמרנו שקרבן זה צוה הקדוש ברוך הוא להורות על שהוא יתברך יחיד בעולמו, ולפיכך כל המעשים מן קרבן זה גמשים אחר ענין זה להורות על האחדות, ולפיכך מצותו על ראשו ועל כרעיו. וצוה הקדוש ברוך הוא גם כן שיאכל צלי אש כי בשר מבושל הוא נפרד לחלקים על ידי בשול אבל צלי הוא מתקשה ונעשה אחד. וכן צוה שלא יאכל ממנו גא שלא נצלה כל צרכו לפי שזה אינו אחד, כי אם על ידי צלי שיוצא הרטוב והליחות ומתקשה ועושה בשרו אחד גמור. וכן מה שנשחט בין הערבים הוא זמן מיוחד שאינו לא מן יום שעבר ולא מן הלילה, ומורה זה על זמן מיוחד בפני עצמו, לכך בו ראוי שיהיה שחיטת הקרבן למי שהוא מיוחד. ופירוש זה הוא מחזיק הפירוש אשר פרשנו בספר גור אריה בלשון בין הערבים שרצה לומר הזמן שהוא בין הימים, דהיינו בין היום שעבר ובין היום שיבא, ועיין בספר גור אריה בפרשת בא שם

וענין הכילה המרור מציא השפ"א צמח החידושי הרי"מ כי מה שה"י מר להם ה"י ג"כ לטובתם, ומפרש השפ"א כי הוא להראות שאנו מאמינים ויודעים כי גם הגלות הוא לטובתנו, ויש לנו ליתן שצח להקב"ה גם יול הגלות, כי כל הגלות הוא רק הכנה להגאולה שיהי אח"כ, ואף שצמח אשר בניי הם צגלות נראה להם הכל כמו הסתר, וכאלו כביכול העלים הקב"ה עיניו מהם, אח"כ צמח הגאולה הנינו וידעו איך שכל הגלות היא לטובתם, ולא העלים עיניו מהם, וכשגלו היו השכינה עמם, וכמו שהצטייר הקב"ה לעת"ה אנכי ארד עמך ממצרים, וכתב התרגום ואלא אחיות, וצ"מ צ"מ שם מאריך לבאר למה שיהי התרגום מכל מקום שפרש ארד מלי אהלי, וכאן כי כפשוטו, כי הוא להראות כי כביכול צמח שירדו מצרים ירד עמכם השכינה חוץ בהסתה, וכמו שאמרנו וגלו לצבל שכינה עמכם, וכן בכל גלות וגלות, אך צמח הגלות אין מרגישים הגלוי שכינה וההשגחה ממרום, אבל אחר הגאולה רואים איך שכל המצרות של הגלות

ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש על מצות ומרורים יאכלוהו (שמות י"ב). כבר נתבאר לך כי הפסח מורה על שהוא

16

יתברך יחיד. וזה נודע ביציאת מצרים שהיה עשה הקדוש ברוך הוא עם ישראל נסים ונפלאות במצרים כרצונו ואין מי יאמר לו מה תעשה. וכל הנסים ונפלאות במצרים להודיע שהוא יתברך יחיד בעליונים ובתחתונים. כמו שאמר יתרו (שמות י"ח) עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים וגו' ועוד יתבאר זה לקמן. ומפני זה היה קרבן פסח מורה על אחדותו יתברך, וצוה לאכול הפסח על מצות ומרורים, להורות כי מאתו שהוא אחד יבאו פעולות מחולקות. ולא נאמר כי אחד שהוא אחד פעולותיו אחדים. שלא ימשך מדבר שהוא אחד רבוי פעולות. כי האש שיש בו טבע אחד אינו פועל רק פעולה אחת לחמם, והמים שיש בהם טבע אחד אין פעולתם

דרך דילוג, והוא ענין אותה הכתגלות שהיו צמח יצ"מ צאתה צלי שיהיו ראוים בניי לכך, אך צמח שצח התגלות השכינה, לריכוס להיות נמשך אחר הכתגלות, להצני' את עולמו ממנומחטו ולהיות נמשך אחר הכתגלות, והיו מעלת בניי אשר היו נמשכים אחר הכתגלות, כי אדרבה, הרשעים מגודל הכחירות שיש צמח הכתגלות השכינה הם נאצדים, כי האש שורפני, אבל בניי אשר עדיין נשאר בהם נקודה עכורה, אז צמח הכתגלות האור הגדול צמח יצ"מ, נמשכו אחר הכתגלות, וכדכ' משכני אחריו גרולה, שהיו מעלת בניי כי אחר שהיו משכני, ע"י הגלוי שכינה, היו נמשכין אחריו, וזה אחריו גרולה, וזהו ענין המלך, על שום שלא הספיק וכו' עד שנגלה עליהם ממ"ה הקב"ה, אוחה הנקודה אשר ישנה בכל איש ישראל, הנקודה הטכורה אשר אין צח משכו חמץ, ונמשכה אחרי הכתגלות השכינה.

יתברך אחד, ולכן נצטוו שאמר לאכול הפסח בשני חבורות (מכילתא פרשת בא) שאם כן היה זה חלוק ופרוד וכל עבודת הפסח מורה שהוא

רק לקרד. ואין הדבר הזה בעליון יתברך כמו שהיו סוכרים המינים שאמרנו מפי עליון לא תצא הרעות והטוב, כלומר מן אחד לא יבא דברים מחולקים. אבל האמת אינו כך אבל הוא יתברך אחד ומיוחד כמו שהורה לנו בהוציא אותו כמצרים ונודע אחדותו בקולם. מכל מקום פועל פעולות הפכיות שהוא הגואל והביא השעבוד כמו שגאלנו כמצרים והוא הביא השעבוד על ישראל. ולפיכך צוה לאכול הפסח. הנה המורה על האחדות על מצות ומרורים. המצה מורה על הגאולה כאשר ידוע והמרורים על השעבוד לומר כי הכל בכחה שהוא המתח והוא הרגש, ובצויה בענין זה נאריך לקמן.

19 ואמרנו במכילתא 70 "שלא נגאלו ישראל ממצרים אלא בשכר האמנה, שנאמר 71: ויאמן העם וישמעו כי פקד ה' את בני ישראל וכי ראה את עגנים ויקדו וישתחוו". והעיר הגאון ר' יצחק הוטנר זצ"ל 72, שהפתיחה לפרשת גאולת ישראל ממצרים זה הפסוק הנזכר: "ויאמן העם". וגם המצה * שהיא מזונו של אדם בימי חג הגאולה, קראה בספרי האמת 73 מיכלא דמהימנותא (= אוכל האמנה), על שום שנאמר: "וגם צידה לא עשו להם" 74, אלא האמינו שהקב"ה יפרנסם 75.

20 דפי פשט הכתוב לפי מה שראינו שאמר ה' שצריך צלי אש ושיהיה שלם וכו', זה יגיד שדעת עליון היא להראות בחינת הגדולה והחירות ואין רשות אחרים עליהם, ולפי זה גם המרורים שיצו ה' הוא לבד כי כן דרך אוכלי צלי לאכול עמו דבר חד, כי בזה יערב לחיד האוכל ויאכל בכל אות נפשו, גם בזה יזכר גודל העריבות כשיקדים לפני מרורים, גם מה שהזכיר המצות הוא פרט אשר יכונן חיד אוכל יטעם לו הצלי.

And matzos; with bitter herbs shall they eat it. The Passover lamb, the offering of the deliverance from bondage, is to be eaten with unleavened bread, signifying the redemption, and with bitter herbs, which recall the harsh exile. With freedom now in sight, gratitude extends even to the exile itself. In retrospect even the torments are viewed as beneficial. Thus, the holiday of Pesach is built upon the simultaneous celebration of freedom, exile and redemption.

23

וזוהו בענין שסידר צמח הכהנה מרור אחר מלך, הגם שמרור הוא הגלות ומלך הוא הגאולה, אלא שההשגח הזו שגם צמח הכהנה ה"י גלוי שכינה, צח רק לאחר שנגאלו מחוץ הגלות, כי צמח הגלות אין מרגישים הגלוי

Then came the Holy One, blessed be He, and smote the angel of death, that slew the slaughterer, that slaughtered the ox, that drank the water, that quenched the fire, that burned the stick, that beat the dog, that bit the cat, that ate the kid, that father bought for two zuzim. One only kid, One only kid.

25 Different approaches and interpretations have been offered as to the real meaning of the song. Many commentators see the history of Israel, the lone kid, as the song's theme. The father Avinu Sheba-shamayim, selected the lone kid, when giving two zuzim, two tablets of the covenant. The animals, objects and people who subsequently destroy and beat one another are the various nations that persecuted, subjugated and oppressed the "one lamb among the seventy wolves" throughout history. Ultimately the Holy One, blessed be He, will come and bring the final redemption of His beloved kid, who consistently remained alone and separated from the devouring nations.

27 central theme is that God is the Master of the world. No story ends without God. God must, whether we like it or not, want it or not, recognize it or not, enter into every story of our individual as well as collective life. God is the Master of all fate who conducts the affairs of the world in His fashion, and His fashion does not always conform to the fashion we design or prefer, so that occasionally the world appears chaotic, unfair, inexplicable, in disarray. We tend to forget or ignore the fact that actions have their consequences and that there is no deed which, in the end, does not lead up to God. Every deed, even one as "simple" and "ordinary" as buying a goat (car! home!) in the market place, is part of a chain. Somewhere that chain will lead to God, and then all those involved in the chain that may even drag for thousands of years (galut!) must answer before His throne of justice.⁵

29 There is yet another approach which views the goat as the man's soul which descends ("sold by the Father") to this earthly existence and suffers through the trials and tribulations of life as it moves (zuz-zazin) about in this world. Each stanza of the song symbolizes another phase and stage of life as we know it. As life progresses and years pass by, man is reminded Chad Gadyah, Chad Gadyah—"Unique soul! Unique soul!" What have you accomplished on this world? What are you doing here? But man procrastinates, thinking that there will always be a later, when he will tend to the spirit and soul. Later however, never comes. Finally, man is warned that in due time the soul will have to return to its source and give reckoning for its deeds. Ultimately, one must answer to a higher Source!²

31 Pesach is the occasion of new creation of the Jewish people. What can we learn from this observation?

The spiritual forces operating at Pesach time each year are such that the Jewish people and in fact any individual Jew can achieve the impossible if these forces are used. An attempt to leap up, to reach a whole new level of sensitivity, of personality development, can have a degree of success if undertaken on Pesach which may be far more difficult at any other time.

There is a special Divine assistance offered at this time which makes achievement of many levels of growth possible in one leap; under normal circumstances such levels must be painstakingly acquired in gradual sequence. The very word

"Pesach" means "leaping over"; at a deeper level the connotation is that of leaping over levels of growth which would ordinarily have to be attained one at a time.

26 The Gaon of Vilna too traces thematically the trials and tribulations of Am Yisrael throughout its long sojourn in galut. The two gedyim bought by father are the ones purchased by father Yaakov and brought to Yitzchak on the night of Pesach. These were to become the dual korbanot offered on Pesach, which merited Yaakov the blessing of Yitzchak as well as the bechorah. The cat is the jealousy, the dog is Pharaoh, the stick is Moshe's staff, the ox is the Kingdom of Edom, the slaughterer is Moshlach ben Yosef who will be killed by the angel of death. "Then came the Holy One, blessed be He" who will redeem His people and nation and "raise the banner to gather our exiles."⁴

28 "God is the maestro who brings together conflicting, seemingly destructive forces into a harmonious, meaningful historical pattern. The apparent chaos is a mirage, the unseen Divine order is reality."⁸ The parting message of the long Seder night is that there is "seder" to the confusing, chaotic and overwhelming life and events around us. Reb Avraham Mordechai of Gur taught that a person may look at the saga of our people's history and conclude that it's all a series of random events, if that. There came a cat, a dog, a stick, a fire; all unrelated, even absurd occurrences. However, ultimately Moshlach will come and reveal how the entire sequence of history's events was carefully controlled, guided and monitored by God. Yes, there is a seder.

30 אור חנה

ובכל הדם יש זמן אשר הוא מרגיש התעוררות להסתחיל מחדש, שבה לו הארה ממרום להגבי אותו משפל המלב שלו, ולהגבי את עלמו מדרכי החיים שלו לדרך חדש, אבל העיקר בזה הזמן הוא החפזון, שיגבי את עלמו באופן דילוג לדרך החיים החדש, כי בזמן כזה אי אפשר לילך בהדרגה, וכדי אחריו נרובה, בחפזון ובזריזות, כי אם יתחיל לעשות חשבון הנפש על כל פרט ופרט, וליך בהדרגה מעלה מעלה, ולא יוכל את הזמן הבהוא, שוב לא יהי לו הסויע להגבי את עלמו ולהסתחיל מחדש, וכמו בני צמרים אשר נגלה עליהם השכינה והגביהו את עלמם דרך דילוג, ורק אח"כ עשו חשבון מכל המעלות שקנו בהדרגה כל מעלה ומעלה לצרר אותה, וזה הי ענין ימי הספירה אחר פסח, לצרר בפרטיות מה שקנו בדילוג ציני הפסח, ודנה זה נוהג בכל הדם אשר יש לו זמן אשר מן השמים פותחין לו שכי ציכולחו להגבי את עלמו מדרכיו, והעיקר הוא לכל לשמוע לעצם הישר, שזריכין לילך בהדרגה, כי אז מוטל עניו להגבי את עלמו דרך דילוג, ולכלל את ההארה ממרום ובמיחוד לזיל התקדש חג, שאז חוזרים אותן ההארות שירדו צטת יליינו, ונותן הכח בכל איש ישראל להגבי את עלמו, ומן השמים מושכין את האדם, אבל על האדם מוטל להיות אחריו נרובה, לדג על הכרים, ולהיות נמשך אחרי ההארות הגדולים היוודים אז.

Living Israel - R. Tz...